

Ա Մ Ո Ւ Լ

ՀԱՆԴԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մամուլ իւրարանջիւր շրջանը 52 օրինակ է :
 Մտորագրութեան տեղն է Կ. Պօլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6 :
 Դուրս երթալիք փոստային ծախքը առնուլին վրայ է :

Երբեք զինք կէս Օսմ. ոսկի 50
 Մէկ Թիւրք զահեկան տրծած 1
 Անգլոս ինքնակ չընդունուիր : — Ծանուցման տողը 5

Թիւ 972 ԺԴ ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԹ.

1882

ՇՆԴԵՍ 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՐ

Երէկ Ղալաթիա Ս. Լուսաւորչայ եկեղեցւոյ մէջ դումարուեցաւ ընդ Նախագահութեամբ Գրիգորիոս Արքեպիսկոպոս Տէր Պօղոսեանի և ընդ ատենապետութեամբ Մեծ. Տօրթօր Թիրեաքեանի, ատենանք բացուեցաւ ժամը 7 1/2 ին ի ներկայութեան 40 ի չափ երեսփոխանաց :

Ժողովին Ատենապետը, ատենայ ատենական գործողութեան ձևանարկելու և օրակարգին մէջ գրաւուած խնդիրներն ձեռք առնելու, անմիջապէս խօսք առնելով՝ էջմիածնայ վեհափառ Հայրապետին ցաւալի մահը գուժեց և խիստ ընտիր բանախօսութիւն մը ընելով Նորին Ս. Օծութեան աղգօգուտ ծառայութիւնները համառօտաւ թուեց՝ այն ծառայութիւնները որ բովանդակ աղղին հանրածանօթ ըլլալով՝ աւելորդ կը համարեմք հոս յիշատակելի, և վերջացնելով իւր խօսքը առաջարկեց ժողովականաց որ ի նշան սգոյ և երախտագիտութեան իւր օրհնեալ յիշատակը յատնկայս հանդիսապէս յարգանաց քուէով մը պատուուի :

Ատենապետին սոյն առաջարկութեանը վրայ երեսփոխանք անմիջապէս գլուխին բանալով ոտքի ելան և այս միջոցին ժողովին Նախագահ Սրբազանը հոգւոց մը բսելով օրհնեց հոգեւոյս Գեորգ Դ. Հայրապետի անջնջելի յիշատակն :

Սոյն հանդիսաւոր արարողութենէն յետոյ քանի մը երեսփոխանք խօսք ուղեցին, բայց Հանդիսիս խմբագիրը կանխաւ խօսք առած ըլլալով, ոտքի ելաւ ու բաւ թէ՛ թէպէտև կը փափաքէի վեհ. Հայրապետի ցաւալի մահուանը առթիւ իբրեւ աղգալին երեսփոխան Նորա ազգայէն գործոց վրայ մի քանի խօսք ընել, սակայն քանի որ ժողովին ատենապետը յառաջագոյն սոյն պարտք խիստ ճարտար կերպով կատարեց, իմ կողմանէ միևնոյն խօսքերը կրկնել աւելորդ համարելով, միայն կը խնդրեմ որ

այս մասին գիւտնին մատուցած դրաւոր մէկ առաջարկս կարդացուի և եթէ ժողովը արժան դատէ դայն ընդունելով այս աւուր նիստը անմիջապէս փակէ :

Ժողովին Ատենապետը սոյն դրաւոր առաջարկութիւնը կարդաց :

« Ի նշան սգոյ կառավարկեմ յանուն ամենախորին երախտագիտութեան այժմէն Ազգ. Ժողովոյ նիստը փակել և դադրեցնել մինչև մէկ ամիս ի պատիւ և ի յարգանս պաշտելի և անմահ յիշատակի առնուայն Հայոց հոգեւոյս Հայրապետ Տ. Տ. Գեորգ Գ. կաթողիկոսի, որ իւր վիշտաստանամեայ հայրապետական պաշտօնավարութեան մէջ կատարեալ հաւատարմութեամբ և ազգայէն հոյակապ գործերով իրիւ մի մեծ մարդ ծառայեց Հայաստ. Ս. եկեղեցւոյ և ընդհանուր ազգին : »

Այստատաւէր և գործունեայ երեսփոխաններէն Տ. Յովհաննէս Մկրտան, Տիար Կարապետ Իւթիւճեան, Տ. Մկրտիչ Մէլիքեան, և Տ. Մինաս Ձերադ, այս առաջարկութեան հակառակ կարծիք յայտնելով, մին նիստը փակելով կէս ժամ դադար առաջարկեց, միւսը մէկ ժամ և վերջապէս չորսը միանալով մէկ շարաթ ժողովոյ նիստերը դադրեցնել բաւ համարեցին, ասոնցմէ յետոյ Եղսուֆեան Տիգրան Էֆէնտի խօսք առնելով Հանդիսիս խմբագրին ժողովին մատուցած առաջարկը յերմանութեամբ պաշտպանեց, ինչպէս նաև Գեորգ Խորէն Նարպէյ Արքեպիսկոպոս բեմն ելնելով նա ալ պաշտպանեց խիստ աղգու և գեղեցիկ ատենախօսութիւն մը ընելով :

Ասկէ վերջ թէպէտև Տ. Մինաս Ձերադ ալ բեմն ելնելով խօսելու փափաք յայտնեց, սակայն ժողովականք մեծ մասամբ այլևս սոյն խնդրոյն վերայ խօսիլ անպատշաճ դատելով քուէ առաջարկեցին, և ատենապետը առաջարկութիւնները քուէի դնելով Հանդիսիս խմբագրին առաջարկութիւն ընդդէմ Գ. քուէի, 21 քուէով ընդունուելով ատենանք փակուեցաւ ժամը 9 ժին :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐ ՀԱՆՐԱՆՍԿՈՒԹԻՒՆ

Հինգշաբթի օրն ըստ հրաւիրանաց Ս. Պատրիարք Հօր Մայրաքաղաքիս բոլոր ազնուական և հարուստ դասն՝ սեղանաւոր և վաճառական ի Պատրիարքարան երթալով՝ Նորին Սրբազնութեան ներկայացան:

Նորին Ամենապատուութիւնն զիրենք մեծաւ յարգանքով ընդունելով յայտարարեց ի լուր ամենեցուն, թէ ազգն շատ մը կարեւորագոյն պետքեր ունի, որք խօսքով չեն կրնար կատարուիլ, այլ դրամով կրնայ հոգացուիլ: Քանի որ այդ դրամը չկայ, անկարելի է ինէ գործ սպասել, եւ ութ տարուան պաշտօնավորութեամբս լաւ համոզուած եմ որ այս դրամի չգոյութեան պատճառաւ բան մը չկրցի ընել, և այս անգամ դարձեալ բան մը չպիտի կրնամ ընել, եթէ ձեր դրամական նպաստը ինձ օգնութեան չհասնի:

Յոյներն մեղի խիստ բարի և նախանձելի օրինակ մը հանգիստացած են, իրենց մեծագործութիւններովը: Ս. յն մեծամեծ գործերն ի գլուխ հանեցին մի միայն իրենց հարուստ դասուն դրամական օժանդակութեամբը, ուստի եւս ալ որոշեցի զՁեզ այսօր հըրաւիրել և յորդորել, որ իւրաքանչիւր յոյս կարի հանի նպաստամատոյց լինել ազգին կարեւորագոյն պետքերը հոգալու համար:

Ազգը շատ կարեւոր բաներու պէտք ունի, բայց առ այժմ ատենցմէ միայն մէկ քանին խիստ անհրաժեշտ են:

Առաջին կեդրոնական բարձրագոյն կարգի վարժարան մը, որպէս զի ազգին մարդ հասցենէք:

Երկրորդ Ազգ. Պատրիարքարանի անտուկը պատրաստ դրամագլխի մը պէտք ունի, որ ժամանակին պաշտօնէից ամսականները վճարուելով՝ Ազգ. վարչութեան մեքենային չկասի, և միանգամայն այդ դրամագլխով ազգին անմիջական պէտքերն հոգացուին:

Երրորդ Պատրիարքարանն պաշտօնական թերթի մը պէտք ունի, այդ պէտքը խիստ անհրաժեշտ է թէ կեդրոնին և թէ դաւառաց համար:

Ս. յս պէտքերը գէթ առ այժմ անմիջապէս հոգացուելու են, որպէս զի եւս կարենամ խղճի մտօք գործել, ապա թէ ոչ ինէ բան մը մի՛ սպասեք: Մնացեալ օր ուշ ատեն Գաղղիոյ դեռպան Մարքի տը Նոյալ մեր Պատրիարքարանը Բարիդի պաշտօնատուններէն մին կարծելով՝ ուշ ատեն իր տիկնոջն հետ ինձ այցելութեան եկած էր, բարեբաղդաբար զիս հոս չէր դուռ, եթէ հոս գտնուէի ի՞նչպէս պիտի ընդունելութիւն ընէի վայելուչ կերպով, քանի որ

Պատրիարքարանի մէջ ոչ պէտք եղած ճրագներ կան և ոչ ալ օրինաւոր սպասաւորներ, շատ անգամ ուրիշ ատեններ հիւր մը եկած ատեն՝ Պատրիարքարանի վրան գլուխը նոր գրագիրներուն անոյշ ու սուրճ բերել կուտամ, որպէս զի պղծիկութիւն մը չըլլայ: Եւ թէ որ նոյն զիշերը հոս գտնուած ըլլայի, գրագիրները բնականաբար հոս չգտնուելով՝ բարապան Ասատուրը գէմը պիտի հանէի: Այս պատճառաւ կուգեմ բարեկարգուի և վայելանայ Պատրիարքարանը: Քանի որ գանազան ազգերէ մեծամեծ պաշտօնական անձինք այս հարկը պատուելու վրայ են:

Ս. Պատրիարք Հօր այս իրաւացի գիտողութիւնները մեծ տպաւորութիւն ըրաւ ներկայ գտնուող երեւելի աղգայնաց վրայ, և խօստացան յօժարութեամբ համապատասխանել իրենց դրամական դրութեամբն Նորին Սրբազնութեան ազգասիրական զգացմանցը, և արդարեւ անմիջապէս բաւական աչքի դարնելու դուռնար մը ստորագրելով և Նորին Սրբազնութեան աչն համբուրելով և օրհնութիւնն առնելով՝ հետզհետէ մեկնեցան:

ԳՈՐԾՈՒՆԵԱՅ ԶԿԵՈՐՍ ՄԷ

Եւրոպացիք քիչ կաշխատին, շատ կը շահին: Տաճկաստանցիք շատ կաշխատին քիչ կը վաստկին, ասոր պատճառը բնաւ բանի մը վերագրելու չէ. բացի խելքի կարծութենէ:

Հաստատութիւն մեր այս ըսածին, բաւական կը համարինք հետեւեալ իրողութիւնը յառաջ բերելով մեր ընթերցողաց դադափար մը ընծայել:

Ասկէ մէկ քանի օր առաջ խել մը ձկնորսներ վերին վոսթորէն գուրս սե ծովուն վրայ Բալամուտ որսալու կելլեն, բայց չեն յաջողիր մէկ Բալամուտ մը ձեռք ձգելու, դիշեր մը յուսահատ սպասած միջոցնին յանկարծ նաւակներէն մին Բալամուտ մը կը քաշէ, դոյս տեսնելով ուրիշներն ալ կակսին իրենց վոթանին իջեցնել և մեծ ուրախութեամբ մը հետզհետէ ձկները վեր քաշել:

Այս ձկնորսներուն մէջ ամենէն վարպետորդին կը տեսնէ որ քառասուն զոյգ Բալամուտ բռնած են, և հետզհետէ ալ բռնելու վրայ է, մէկէն ի մէկ կըսէ իւր ընկերոջը:

— Առաջ օլթանը սար, Ալլահ պէրէքեաթ վերսին էլվէրի:

— Նէ սէօլէեօրոուն ախպար, պէշ կիւն աիւր պէրլէյէ պէրլէյէ, իմանըմըզ կէվրէտի, թամաճ

իւշ պէշ պալըդ թուլածաղըդ պէրէքեաթ վերսին նէ՞ տէմէք, չըլարրորն մը՞:

—Սէն սէօղիւմի տիյնէ քիւրէյէ սարըլ պադայըմ՝

—Նէ տէյեօրսըն ադլընա մը կէլտի պէ՛, պալըդարը թամ շիմտի պօղաճաղըդ:

—Սուս օլ շիմտի պօյնայը քաֆանա եէյէճէքսին. պէն հէլպէթ պիր շէյ պիլիեօրըմ, պէնի ագշամլայըն տինտէն իմանտան չըգարմայ:

Այս ըսելով հօգով մարմնով քիւրէքներուն կը փակչին և կայծակի արագութեամբ Գուգիւնճըքի առջև կը հասնին արշալոյսը դեռ չի ծագած, թուլլայընի Հրեաները նաւակին մէջի բալամուաները տեսնելով, մէկգմէկ կանցնին:

—Հաճի եէլ պիր դահվէ իլելուս:

—Անտէ պիր եօրկանիք:

—Եօգ պէն Պալըդհանէյէ կիտէճէյիմ, կէճ գալըրըմ, սիդ պու պալըղա բարա սաեամաղսընըդ, քեար դարար պիղի Պալըդհանէ բադլար:

—Է՛, Հաճի պիղիմ բարամիզ բարայ տէյիլ, դալպ մի:

—Նիշին օլսուն դալպ, նամ իչին իլքին պէն կէօթիւրէճէյիմ Պալըդհանէյէ, պալըղըն դօգուսընէ կէզէր շինտի:

—Հաճի, է՛. սէն պէօյլէ ինատճի տէյիլ իտին, Ալլահա շիւքիւր էլինտէն. դարաճադ տէյիլիզ մալլինի:

—Պէն եէմինիլիմ մատրապաղա մալ սաթմամ:

—Պիզ մատրապաղ տէյիլիզ, պիզ թուլլայընըդ:

Վերջապէս այս և ասոր նման խօսքերով, Հըրեայք կը յաջողին ձկնորսը համոզել, և ձուկերը բարձր գինով ծախու առնել:

Մէկ ժամ հալիւ կանցնի մէյմալ կը տեսնէս վերին Վոսթրէն ձուկի նաւակներն հեադհետէ կուգան և նոյն ձկնորսին ծախուած գինէն շատ վար գինով վաճառել կուզեն ձուկին առատութեանը պատճառաւ: Երբ հրեայք դայս կը տեսնեն, կըսկըսին ալիսողորմ ողբեր արձակել:

—Հաճի եէթիշմէյէսին պու իսկէլէյէ կէլմէյէ, եագտին պիղի:

—Աղուրսըդ օղլի՛, տէնիղիէրտէ պօղուլասին, պիղի պօղտին սիֆտահ ուղուրունա:

—Ինշալլահ մալկըճ օղլու գըսմէթ օլմազ պիր տահա պուրտեայ այադ պասմահա:

—Նասիլ քի պիղիմ եէօղիւմիզի չիդարտին, Ալլահ տա մէնին եէօղիւնի չիգարտին:

Ձուկերը վաճառող ձկնորսը ալ չի համբերելով իրեն ուղղուած այս ծանր խօսքերուն, կըսկի պուռալ այսպէս:

—Պէ հէյ ութանմազ խըրսըդ օղլուլաը, նէ տիր պիր սահաթ տըր աղլընըդ պօղուեօրսունը:

պէն օ պալըղը հէքսինտէն էվվէլ պօղադտան պուրահա կէթիւրէնէ դատար ալուճլարըմըն իչի բաթլաթը, սիդ աեադլարըմա սարըլարադ պալըղը էլիման ալտընըդ, հէր կիւն քէչինին, պիր կիւնտէ գօյունուն, պալըդճըլար թուլլայընըլարըն եէսիրի օլաճագ տէյիլ ա, պէն հիսապ էթտիմ՝ քի օրտայ տուրուպ եիւզ չիֆթ պալըք դիյատէ թուլածաղըմա, դըրք չիֆթ թուլթար իչիմի կէօրիւրիւմ, չըգաճագ ճանա էդիւէթ նէ՞ իլաղըմ, շիմտի պու տիւնեատէ տօստուլ աչ կէօղիւնի, աչարլար կէօղիւնի, եա եօգարտան պալըդ սէօքմէյէ իտի, դադանաղլընըդ բարանըն եարըսընը քէսէմէ ալթաճագլըլարընըդ, սիզէ սէօյլէյիմ տիլինիզի քէնտինիզէ չէքին, սօնլայ պէնտէն ֆէնայ պուլուրսունուզ հա՛:

Ք Ա Ղ Ո Ւ Ա Ծ Ք

Կոյր մը գիշերը մութին ուսին վրայ կուժ մը և լապտեր մը ձեռքը առած՝ փողոցէն կերթար:

Մարդ մը այդ կոյրին հանդիպելով՝ ծաղրելով մը կըսէ. «ով անմիտ կոյր, գիշերն ու ցորեկը քեզի համար միևնոյն են, ի՞նչու ուրեմն ճրագ բռնած կերթաս. այդ լոյսը քեզ ի՞նչ օգուտ ունի»:

Կոյրը կը պատասխանէ. «բարեկամ, այս լապտերը, որ բռնած եմ, ինծի համար չէ. այլ քեզի համար, որ չըլլայ թէ ինծի զարնուելովդ, կուժըս կուտես»:

—o—

Խեղկատակ մը Յուանչիսկոս թագաւորին առջև ամբաստանութիւն կընէր ասպետի մը վրայօք, թէ զինքը պիտի սպաննէ իր անոր վրայօք երգիծական խօսքեր ընելուն համար:

Յուանչիսկոս զինքը ապահովցնելու համար՝ սաւ խեղկատակին. «ամենին հոգ մի՛ ընել, եթէ անիկայ քեզի սպաննէ, հինգ բոպէէն եաքը անոր դուլը կտրել կուտամ»:

—«Կաղաչեմ քեզ, թէր թագաւոր, կըսէ խեղկատակը, որ զայդ դործադրես հինգ բոպէ առաջ»:

—o—

Կըսուի թէ Միլտոն մեծահաշակ Անգլիացի բանաստեղծն, երբ կուրացաւ ամուսնացաւ վառչաէր կնոջ մը հետ որ իր գեղեցկութեանն նայելով կը կոչուէր Վարդ:

Երբ Միլտոնի հարցում կուղղուէր իր կնոջ վրայօք կը պատասխանէր. «արդարեւ չեմ տեսնել զինքը, սակայն իմ առաջ կը հաւատամ անոր Վարդ»:

ըլլալուն , որովհետեւ ամեն օր կղզւամ ես անոր փու-
շերուն խոցուածները» :

ԳՈՂ

ԿՈՐԱՊՏՈՍ ԱՂԱՅԻՆ ՄԷԿ ՆՈՐ ԴԻՒՏԸ

Կին մը իր ամուսնոյն :

— Կարապետ աղա , քիչ մը դորձդ գիտցիր տէ
փարայ բռնէ . միշտ ասանկ չես մնար :

— Կնիկ դուն ալ կը նայիմ ինչեր կը մտածես ,
ես էկեր կերթամ կոր , ասկէ վերջը դրամը սիրեմ
ինչիս ծառայեցնեմ :

— Անանկ ամայ , փարա տէտիկն պիր ատամըն
էօլիւսինէ տէ լաղըմ տիրիսինէ տէ , էն աղքատին
մեռելը հինգ հարիւր զուրուշով չը վերնար :

— Այդ կողմէն դուն անհող եղիր , ես երբ
ծանր կերպով հիւանդ ըլլալու ըլլամնէ , թուղթի
մը վրայ պիտի գրեմ քե՛ր ես մաթիւրիայիստ եմ կը
խնդրեմ իմ թաղումս քաղաքական կերպով վերցը-
նէք , ան ատեն չորս մորթուճիով 40 դրշ . տալուդ
պէս կը վերցնէն հէմ քեզի հիչ մէկը այլապէս չը-
նէր :

— Քա մարդ մատըրդիր ի՞նչ ըսել է , լեզուիս
ալ սւլմիշ չըլլար կոր :

— Ան քու խելքըդ չհասնիր հիմակուան մեռ-
նողներուն սօն մօտան է :

ԱՌԱԿ Բ.

ԱՌ ՓԱՌԱՄՈՒՄ

ՈՒՂՏ

Մտիկ ըրէ այս առակի ,

Ո՛վ Հայ աղդ իմ սիրելի ,

Ուզան օրին մէկ Արամաղդին

Բողոքական արտասուադին

Աղերս տըւաւ .

Զոհեց , ըսաւ .

«Ո՛վ տէր իմ տէր , է՞ր իմ ճակատ

Եղջերախառ չը պանծայ շատ .

Վա՛յ իմ մեղքիս , ուն ու դառնուկ

Այծիկ ու կով մեծ եղջերուն

Ունին ի դարդ , իսկ ես միայն

Այդ մեծ զարդէն կը մնամ ունայն .

Պայքս պօքս տեղը չըլլար ,

Եղջերք ճակտիս օրքան յարմար

Տէր իմ , աման ,

Քեզ եմ զուրպան ,

Տայիր ճակտիս երկու հատիկ

Յոյժ փառաւոր մեծ եղջերի՛ն :

Իսկ արամաղդ խիստ բարկացաւ ,

Վէր պահանջին այս անիրաւ .

Հրաման հանեց սաստկադին ,

Փոխան ուզած եղջերին

Փոքրել զականջ և ագին

Աղերսարկու այն Ուզարին :

Ուզան օրքան արտմօրէն

Ետ դարձաւ այն տեղէն :

Այն օրէն է , որ ուղ ուզտին

Խիստ պղտիկցաւ հետ ականջին ,

Ինչպէս կըսեն դեռ

Մեր ծեր մարմիկներ :

Այս կիմացուի այս առակէն .

Ո՛վ դո՛հ ըլլայ իր վիճակէն ,

Եւ ուրիշին ունեցածին

Աչք չանկէ նախանձագին ,

Թէ երջանիկ նա կըլլայ ,

Եւ թէ պատուով միշտ կը մնայ :

1882 Դեկտ. 16

Ի Գումգաբու

Վ. Վ. ՏԷՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՂԹԻԻՆ ԽՕՍԱԿՅՈՒԹԵԱՆ

Հետաքրքիր անդրիացւոյն մին հաշուեց թէ
մարդ մը միջին հաշուով օրը երեք ժամ կը խօսի , ո-
րուն մէն մի վայրկեանը 100 բառով կը բաղկանայ ,
այսինքն թէ ժամը 20 երես ութամալ հատորի մը
պարունակութիւնը :

Սոյն հաշուով մարդ մը շաբաթը 400 երես պա-
րունակութեամբ խօսք կը խօսի օր կընէ տարին 52
հատոր ,

Պէտք է նկատել թէ այս հաշիւը կանանց չվե-
րաբերիր . վասն զի կանանց խօսակցութեան համար
կարելի չէ օր եւէ վիճակագրութիւն :

* *

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՍԵՐՈՑ ԵՒ ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՍԵՐՈՑ

Կին մը իւր դաւակը իբր ստացուածը կը սիրէ
իսկ իւր ամուսինը իբր իւր տանուտէրը :

* *

Անդրկական լրագիր մը հետևեալ հետաքրքրական դիտողութիւնը կընէ :

Յաղթող եղանք եղիպատոսի մէջ հակառակ մեր զօրավարաց ֆիզիկական հակասութեանցը . զի Վօլսէյ զօրավարն միակն է , զօրավար Էվլին Վուտ բոլորովին խուլ , իսկ զօրավար Սլիսոն մէկ թեւ մը ունի :

Մեք ևս մեր արժանաւոր պաշտօնակցին համաձայնելով սա միայն կը յաւելումք թէ եղիպատոսի մէջ յաղթանակը վաստկողը Անդրկացի խեղանդամ զօրավարներէն աւելի գերազոյն և անդիմադրելի զօրութեան տէր զօրավար մ'էր , որ Անդրկա նեղն եղած ատեն միշտ անոր կը դիմէ :

ՀԱՆԴԻՍ

[ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԳՐԱՐԻ ԼՈՒՍԱՆՈՐԶԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

. . . Տէր խմբագիր

Խօսելով միամեայ լուծեան կապը վերստին կուգամ ձօնել ձեզ թէեւ տկար բայց աւելորդեր դըրչիս իններորդ խալրին յուսալով որ եօթներորդին կամ ութերորդին պէս կորստեան կամ թագստեան չախտի մասնուի , այլ բարեբաղդութիւն պիտի ունենայ մի անկիւն դրաւել Ձեր աղբօգուտ Հանդիսին մէջ :

Լուսաւորչեան ընկերութեանս Ռուբինեան վարժարանի Սանուց Բ. տարեկան հարցաքննութիւնը արդէն կատարուեցաւ ի Մայր եկեղեցի ի 25 յուլիսի ի ներկայութեան խուռն բաղմութեան , իսկ նորա պարգեւաբաշխութեան հանդէսը օգոստոս Աին : Եւ այժմ Լուսաւորչեան ընկերութեանս տնտեսորդ տարեգարձի հանդէսը աւելի ունեցաւ ամօցոյ 26ին ի վարժ . Ռուբինեան ընդ նախագահութեամբ անցորդ Գեր . Առաքել Մ. վարդապետ Մաղլումեանի . Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը և անդամէ բաղկացեալ կարգադրիչ մասնաժողով մը ընտրած է որք են մեծ . Տիար Յակոբ Ժամակոյեան . մեծ . Գրիգոր Տ. Արաւհամեան . մեծ . Տիար Յովհաննէս Սապանճեան , Պարոն Մանուկ Զգօնեան : Սոյն մասնաժողովոյ երեք անդամներն հրաւիրակ լինելով Նորին Սրբութեան , երբ աւետեցին նորա դալուստն սկսաւ հնչուիլ Հանդիսին բայցման կոչնակն , և սանուց երգեցիկ դասը դիմաւորելով՝ քաղցրաձայն երգօք առաջնորդեց ի հանգիստվայրն : Ուր արդէն հանգիսականաց բաղմութիւնը սկսած էր խռնիլ , և վարժարանի ճակատն կը նախագահէր թագուհի Հայաստանի սրտաճակ և հերարձակ ձօք կարեկից դիմնք և խորին հառաչանօք իւր զաւակաց վերայ կը հայէր և միակնարկն անդամ սրբտեր կարիւնէր Մեր աղգասէր նախագահին յորդորանքները դուռն բացին Հանդիսին որ սկսաւ յառաջաբանութեամբ ընկերութեան հիմնադիր և ընդհ. ժողովոյ Ս. Պետ. մեծ. Տիար Մ. Սարգիս Մինասեանի . որոյ տնտեսաբանութեան նիւթն էր ներկայ հանդիսին կատարուին և ընկերութեան տնտեսաբան ժամանակամիջոցին վիճակն խօսեցաւ վառ սրտով ժպիտ դէմքով և կնքեց մի խորհրդաւոր հառաչանքով և երեք կեցցէներով , որոց առաջինը ուղղուած էր Հայ աղգութեան Թ. Բ. դպրոց կենդանի նահատակին . Բարձրաշնորհ Ներսէս Սրբազանին , Բ. ք Տանն Կիլիկիոյ աշաւորջ հովուականին՝ Վեհափառ Կաթողիկոսին և Գ. ք համայն Հայ աղգին ընդ նմին նախագահին ու Հանդիսականաց , Սպա հետզհետէ կարգացուեցան երեք սրտառուչ ճառեր՝ ընկերութեան անդամոց խորխոյս կարգալով , նոր սիրտ նոր հօգի և նոր եռանդ մաղթելով . յետ որոց եղաւ մի տրամախօսութիւն երեք սանուց մէջ՝ աղգութեան անցեալ և ներկայ վիճակին վերայ : Տրամախօսք յաղի արտօսը շարժեցին բոլոր հանդիսականները նամանաւանդ ազնուասիրտ նախագահն , որ բղձեալ սրտիւ և հեկեկանօք սկսաւ խօսիլ , բայց արտասուաց կայլակներն չներեցին անոր Մինչդեռ ընկերութիւն կը փայլէր ունկնդրաց երեսին վրայ և ահա անտի մարդարտափայլ կաթիլներ սկսան գլորիլ , Հուսկ նախակարգ սանուց մին դասատուի պատրաստած մի ուղերձն կարդաց , որոց օրինակն ներփախեալ կը խրկեմ Ձեզ հայցելով որ բարեհաճիք դայն ևս հիւրնկալել թերթիդ մէջ , Վերջաբանեց Ռուբինեան վարժարանի դասախօսն շնորհակալիք յայտնելով հանդիսականաց իրենց ներկայութեան և յօթարամիտ ունկնդրութեան համար , ամփոփելով միանգամայն ճառից և ատենաբանութեանց նիւթն ու նպատակն և եղբակացընելով թէ միայն դաստիարակութեամբ սիրով և միութեամբ կրնանք մեր վերաց սպեղանի դնել : Հանդէսն տեւեց 2 մէկ քառորդ ժամ և աւարտեցաւ օրհնութեամբ Գեր . ձօք :

Ժարանի ճակատն կը նախագահէր թագուհի Հայաստանի սրտաճակ պատկերն՝ կորագլուխ և հերարձակ , ձեռն ի ծնօտի , որ գոգցես արտասուածոր աչօք կարեկից դիմնք և խորին հառաչանօք իւր զաւակաց վերայ կը հայէր և միակնարկն անդամ սրբտեր կարիւնէր Մեր աղգասէր նախագահին յորդորանքները դուռն բացին Հանդիսին որ սկսաւ յառաջաբանութեամբ ընկերութեան հիմնադիր և ընդհ. ժողովոյ Ս. Պետ. մեծ. Տիար Մ. Սարգիս Մինասեանի . որոյ տնտեսաբանութեան նիւթն էր ներկայ հանդիսին կատարուին և ընկերութեան տնտեսաբան ժամանակամիջոցին վիճակն խօսեցաւ վառ սրտով ժպիտ դէմքով և կնքեց մի խորհրդաւոր հառաչանքով և երեք կեցցէներով , որոց առաջինը ուղղուած էր Հայ աղգութեան Թ. Բ. դպրոց կենդանի նահատակին . Բարձրաշնորհ Ներսէս Սրբազանին , Բ. ք Տանն Կիլիկիոյ աշաւորջ հովուականին՝ Վեհափառ Կաթողիկոսին և Գ. ք համայն Հայ աղգին ընդ նմին նախագահին ու Հանդիսականաց , Սպա հետզհետէ կարգացուեցան երեք սրտառուչ ճառեր՝ ընկերութեան անդամոց խորխոյս կարգալով , նոր սիրտ նոր հօգի և նոր եռանդ մաղթելով . յետ որոց եղաւ մի տրամախօսութիւն երեք սանուց մէջ՝ աղգութեան անցեալ և ներկայ վիճակին վերայ : Տրամախօսք յաղի արտօսը շարժեցին բոլոր հանդիսականները նամանաւանդ ազնուասիրտ նախագահն , որ բղձեալ սրտիւ և հեկեկանօք սկսաւ խօսիլ , բայց արտասուաց կայլակներն չներեցին անոր Մինչդեռ ընկերութիւն կը փայլէր ունկնդրաց երեսին վրայ և ահա անտի մարդարտափայլ կաթիլներ սկսան գլորիլ , Հուսկ նախակարգ սանուց մին դասատուի պատրաստած մի ուղերձն կարդաց , որոց օրինակն ներփախեալ կը խրկեմ Ձեզ հայցելով որ բարեհաճիք դայն ևս հիւրնկալել թերթիդ մէջ , Վերջաբանեց Ռուբինեան վարժարանի դասախօսն շնորհակալիք յայտնելով հանդիսականաց իրենց ներկայութեան և յօթարամիտ ունկնդրութեան համար , ամփոփելով միանգամայն ճառից և ատենաբանութեանց նիւթն ու նպատակն և եղբակացընելով թէ միայն դաստիարակութեամբ սիրով և միութեամբ կրնանք մեր վերաց սպեղանի դնել : Հանդէսն տեւեց 2 մէկ քառորդ ժամ և աւարտեցաւ օրհնութեամբ Գեր . ձօք :

Ի Դիմաց կարգադրիչ մասնաժողովոյ Հանդիսին
Ա. Դպիր
ՄԱՆԱԿ ԶԳՍՆԱՆ

ՈՒՂԵՐՁ

ԱՌ ՀԱՅԿԱՋՈՒՆ ՈՐԴԻՍ

Յաւուր կատարման հանդիսի տաներորդ տարեդարձի
Լուսաւորչեան ընկերութեան :

1. Տեսէք Աղաւնին նոյեանտապանին ,
Եկած ու կայնած ի սար Տօրոսին .
Աւետիս կուտայ Հակայ Սերունդին ,
Թէ եկաւ դարուն Թորգոմայ զարմին :

2. Արթնցիք Հայեր քաջաց զաւակներ ,
Առէք միութեան տէգ ու նիզակներ ,
Շուտով կաղմեցէք սիրոյ խըմբակներ ,
Հագէք քաջութեան զէն ու զրահներ :

3. Հինգ հարիւր ամեայ մի քուն քընացանք ,
ՀԱՍՏՈՒԹՈՒՆՈՒՆ զեղբայր իսպառ մօռացանք .
Սիրոյ միութեան լաթեր մերկացանք ,
Ատելութեան ձեռք խաղալիկ դարձանք :

4. Մօռցանք Հայրենիք մօռցանք Հայաստան
Կորուսինք մեր փառքն և Արմենիստան ,
Մաս մը Պարսկաստան մաս մը Ռուսաստան .
Մընացինք Թշուառ , անտէր անպաշտպան :

5. Երկինք բարկացաւ , Հայրենիք լացաւ ,
Մեր ջուրն ու գինին մեզ արին դարձաւ ,
Խաչեալըն Յիսուս մեզի մօռացաւ ,
Հայերուն բաժին մընաց սուգ ու ցաւ :

6. Շուքի պէս անցան այս հինգ մեծ դարեր ,
Լացին Հայրենեաց դաշտերն ու սարեր .
Հերիք ալ ձեզի , հերիք է Հայեր ,
Հերիք ձեր բաժին արցունք ու վայեր :

7. Այսչափ երկար քուն ալ Ձեզ հերիք է ,
Թմրիլ ու պառկիլ խիստ մեծ չարիք է .
Սիրել ու սիրուիլ արդէն բարիք է ,
Փրկչի զինուորին համար պարտիք է :

8. Եկէ՛ք միանանք , բանանք դպրոցներ ,
Մեր մատաղ մանկանց համար վարժոցներ .
Վառենք բորբոքեր , սիրոյ հնոցներ ,
Մեր սրտի սառլն ըլլան հալօցներ :

9. Եկէ՛ք Հայ եղբարք միանանք սիրով ,
Չարին դէմ կռուինք Յիսուսի սըրով ,
Վառին մեր սըրտեր Հայրենեաց հրով ,
Երեսներ ասպարէզ խաչել այն թրով :

10. Դու ալ Հայաստան ալ հերիք լացիր ,
Աչքերդ սրէ սիրա առ զօրացիր ,
Քոյ զաւակներուդ նայելու դարձիր ,

Սուրբ համայններով գրկէ միացիր :

11. Եւ դու Եհովա՛ հայիր երկընքէն ,
Օգնէ Տէր մեզի երկնից բարձունքէն .
Արթնցիր Աստուած մեր լացէն սուգէն ,
Ազատէ շուտով այս դառն արցունքէն :

12. Իսկ աղքատիկ Հօր Լուսաւորչեան ,
Ըզգեցիր նոր սիրտ , հողի գորութեան ,
Տանամեայ շրջան քոյդ ընկերութեան ,
Հաւաստիք է քեզ սիրոյ միութեան :

13. Դործէ յարատեւ մինչև ցըլախճան ,
Թէ աղքատիկ ես երկինք քեզ պաշտպան .
Եւ վարժարանիդ սանունք Ռուբինեան ,
Երգով կը գոչեն , « Կեցցե՛ս յաւիտեան » :

ՄԱՆՈՒԿ ԶԳՈՆԵԱՆ

82 Մեպտ . 26

ի Կիւրին

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ի Կ. Պօլսէ յԱփիօն Գարահիսար :

(Շարունակութիւն եւ վերջ տես թիւ 971)

Պէտք է համբերութեամբ քալել մինչեւ ի դադար ,
« Քալէ՛ , քալէ՛ , անգուլ սնդադար » եւ կը քալենք մինչեւ
որ ոտքերն սկսան կիժոսիլ , եւ ամենէն հուժկու մարդն
անգամ ծանր ու դժար փոխել իւր քայլերը : Աերջապէս
հեռուէն , մութ ու խաւար ամպերուն մէջ նշմարեցինք մի
հիւզակ . հասաւ սանդիսին ոտքն եւ յետոյ զուլան վաստա-
կարեկ քայլերով : Մէկ քառորդ վերջ դարձեալ կը շարու-
նակեմք մեր ընթացքը . ահա ուրիշ հիւզակ մ'ալ , ուր նոյն
պէս հանդիւրով կառք նստանք եւ երկու ժամ զաւիճայր
իջնելէ ետք , ժամ մէկին մօտանք Պաղարճի : Ամբողջ դի-
շերը լուսինը կը շողայր եւ առաւօտուն մեր քայլերուն ա-
ռաջնորդ եղաւ , մէկ ժամ ուղեւորելով մոտանք Գարասու-
կոչուած ձորը , որոյ տեւողութիւնն երկու ասօնապալից
ժամեր եղան . ժայռուտ ու մութ են այս տեղեր , խաւա-
րին ու թանձր ամպեր կը ծանրանան մեր վրայ . ահագին
լեռներ , անմատչելի թաւուտներ , նսեմաստաւեր խորեր
ու խոռոչներ . ապառաժուտ ու ճախճախուտ ուղիներ ու-
նինք մեր առջեւ ու մեր շուրջը : Այս է դժոխքը կամ ա-
սոր նման բան մը : Զը թափանցիր աստ արեղական ճառա-
դայթն , թէ եւ պայծառ կր փայլի հեռուն հորիզոնէն անդին
Յառա՛ջ . . . Երեսներ այս անդնդախոր վնէն : Վարը Գարա-
սու ձորին եզրը կայ անակ մը եւ անկէ անդին տափարակ
ու հանդարտուղի մը . կը քալենք , դաշտեր ու արտեր
կանցնինք Պօղ Եւհիկ դիւղը դադար կուտանք , կուտենք
ու կմպենք հաց ու ջուր : Տաճկաբնակ է այս դիւղ ուր մէկ
մղկիթ միայն կայ , բայց ոչ դպրոց : Ճամբայ կեանքն եւ
քիչ մը հեռուն մեր ութ միւսիւրման ընկերները ուրբաթի
միջօրէին աղօթքը կընեն կանանչ խոտին վրայ եւ կուտ-

ջանանք հանդարտ ու լուրի : Խորին խորհրդածութեանց մէջ ընկզմաւ, կը մտածեմ թէ մարդոյն կեանքն ալ տեսակ մը ճանքորդութիւն է Այո՛, մարդն կը ծնի եւ, այս դառն կենաց բեռն ուսերուն վրայ առած՝ կսկսի այս տաժանելի ուղեւորութիւնն : Կառաջէ՛... Խեղճ մարդ, կը աքնի հասնիլ, օր աւուր, իւր օթեւանին, իւր կործանեան կը դիմէ... եւ միշտ կը դիմէ մինչեւ որ հաւնի. եւ դեռ անկէ անդին, այդ կեանքէն հեռուին համար ալ կը յուսայ : Երանի այնմ : որ դիմէ որոշել իւր ճամբան :

Ժամ 14ին Փոքրա գիւղին եմք, որ Զէրքէզներէ հառ- տատուած է, մինակ չէնք կոչուելու արժանի տունն եղաւ օթեւան : բոլոր բնակարանները խրճիթներ են փսիթէ չինուած : Պարտաւեալ ու վաստակաբեկ, փակեցի դար- տեւանունս ծանրացեալ քաղցր ի նիւն, մինչ թագուհին դիշերոյ, պայծառ ու յոտակ, կը շողար երկնից կապուտակ ու տափեղալից կամարին վրայ : Ի դարձունս մեր, կը դիտեմք դարձեալ լուսինն որ կը փայլի ու կը փայլէ դան- հունութիւն : — Ա՛հ, ի՛նչ դեղեցիկ է... Գաշտ ու լեռ լուսաւորուած, եւ ամանայն ինչ հանդարտ ու լուռ է : մեր մտքերն ընդ թեան այս յափշտակիչ տեսարանին առ- ջեւ, պաշարեալ է անհունին ու վսեմին դադափառով : Նոյն օրն, հանդիստ ու անվորդով ճամբորդութենէ վերջ՝ Եսկի շէհիր հասանք դադար առնելով ի Չուդուր հիսար որ Թուրք գիւղ մ'է 60 տուն բնակչօք :

Եսկի շէհիր քլրի մը ստորոտը կը դանուի առ ամիսմը Յազարիս դեհայն որ քաղքէն մէկ ժամ վեր երկուքի կը բաժանի եւ քաղքէն մէջէն ու քովէն անցնելով ու ջա- դացքներ դարձնելով՝ երկու ճիւղերն կուգան միանալ անոր առջեւ, այս գետոյն առատ կորսացուի «եայրն» ձուկն :

Շուրջ 3000 տունք են աստ : 100ը Հայ 25ը Հառ- մշական, 200ը Յօյն եւ մնացեալը Թուրք, Հայք որոց 30 տունն Սիվրի Հիսարցի եւ միւսքն Կուսինացի, ունին մի մասուռ Ս. Երրորդութիւն անուն նորաշէն : մէկ քահանայ Տ, Համազասպ Արապեան որ անցեալ տարի Պօլիս եւ այլ քաղաքներ եկեղեցւոյ հիմնարկութեան ի նպաստ, հանգա- նակութեան չրջեցաւ : մատրան վերի յարկն յատկացուած է դպրոցի, ուր հասարակ ընթերցանութիւն եւ աղջային պատմութիւն կաւանդուի : 70ի չափ երկսեռ ուսանողաց, ի ձեռն Պ. Յակօբ Գալփաքճեան պատանոցն : Հայք բւերն ալ թրքախօս են : Պատրիարքարանին կողմանէ մի քիչ քա- ջալերութիւն եւ աղջեցութիւն կրնան լաւ արդիւնք յառաջ բերել աստ : դեռ կան հայ ընտանիքներ որք առաջուան պէս խաներու մէջ կը բնակին, բայց Սաքարիայի աջ եղեր- քին վրայ նորաշէն աներով Հայ թաղ մի կազմուելու վրայ է :

Եսկի շէհիր կեդրոն է վաճառականութեան ամիրանի, թիթիթիկի եւ տեսակ մը քարի սպիտակ իրքեւ գճին, դժ շուրջ 30 մէթր խորութենէ կը հանեն եւ մօնը ու խոշոր : յանձնարարուած մեծութեան ու ձեւով կը կտրեն, կը յար- գարեն Եւրոպայ դրկելու համար : մասնաւորապէս Վէննա ուր երթեւեկող վաճառականք կան միշտ : Շատերու հար- ցուցի այդ քարի գործածութեան վրայ տեղեկութիւններ, բոլորն ալ ազգա են այս մասին : ամէն օր հարիւրաւոր ու զանազան կերթեւեկեն աստ վաճառք փոխադրելու համար : Գաղթին մէջէն կը բղթի եւացեալ ջուր մի որով Զադուքա ներու անիւներ կը բառնան եւ երկու քաղաքից կը մատա- կարարուին :

Նոյեմբեր 15 երկուշաբթի առաւօտ մեկնեցանք Եսկի շէհիրէն եւ երեկոյն Սուճաք գիւղն էինք, յաջորդ օրը Կա- րօքն գիւղէն անցնելով Հայրանպօլու թէքքէսի գիւղն հա- սանք : Յ.յս վերջին գիւղին մէկ ժամ մնացած տեսակ մը քարանձաւ կայ որ «ձինիվիլ» ներէն մնացած է, կըսէ Ժո- դովուրդն : այդ ընդարձակ քարանձաւի շուրջը կան շար- ուած 50ի չափ քարեր որք երեք մէթր խորութիւն եւ եր- կու մէթր լայնութիւն ունին : Կերեւի թէ արշաւանքի մը ժամանակ պաշտպանողական դիրք բռնելու ծառայած է այդ անադիւն քարանձաւ : արտաքին քարերուն կանխաւոր շարքը եւ անոնց վրայ իբր լուսամուտ, քոնդակուած խա- չերն կապացուցանեն թէ մարդկային ձեռքը դիպած է օ- դուտ քաղել այդ քարանց բնական դիրքէն : Սոցա ներքին մասն ըսան հողի պարունակելու չափ ընդարձակ է եւ ա- մէն մի քար յատուկ դուռ ունի որ անշուշտ դէպ ի ներս կամ դէպ ի վար կառաջնորդէ : խաչածեւ լուսամուտք փո- քր են եւ մարդ չկարէ անցնիլ անոնց մէջէն : Նսեւ չկայ արտաքին դուռ որ կարենայ դռնացնել : հետաքրքրու ուղե-ւորն : Երբեք թէ այդ քարերէ ոմանց վրայ քանդակուած են առիւծի եւ այլ անասնոց պատկերներ, այլ ես ժամա- նակ չունեցայ դանոնք տեսնելու :

Այս կողման գիւղերու մէջ կը դանուին մասնաւոր հիւրանոցներ անհասներու կամ իւրաքանչիւր գիւղի պատ- կանող : ուղեւորն տեսակ մը իրաւունք ունի այդ սենեակ- ները պատարուելու, ձրի կը կերակրուին ինք եւ իրեն- ները : ձիերը կը դարմանուին եւ ամբողջ գիշերը «վառ կը մնայ օճախը» (նշանակ այս կամ այն գերդաստանին հին աղնուականութեան : Մեծ թշնամանք մ'է, եթէ փոխա- րկնութիւն ընել ուղուի : Գիւղերէ ոմանց մէջ ալ «Թէք- քէ» ներ կան իրենց մասնաւոր հիւրանոցով :

Նոյեմբեր 17-չորեքշաբթի այգուն ճամբայ ելանք : Հայրան պօլու թէքքէսին մէկ ժամ վերջ, հասանք քաղ- նիք մը որոյ տաք ջուրն գետնէն կը բղթի : յոյժ առողջա- րար է եւ ամառը մօտաւոր տեղերէ կուգան այդ ջրէն օգ- տուիլ : Գիւղացիներ կային անդ, հարսնեւորներ են որք քաղմութեամբ կը բերեն ի բաղանիս դրոսն ու փեռան : Նոյն օրն հինգ հարսանիք կար, եւ հազիւ կրցանք տեսնել աւաղանը ուր միայն կարելի է լուացուիլ, ջրոյն օռառիկ տաքութեան պատճառաւ, ներքին աւաղանը մօնել անկա- րելի ըլլալով :

Ժամ 3ին հասանք մեր ուղեւորութեան նպատակին, յԱմիրոն Գարահիսար : Սիրով ու պատուով հիւրնկալեց ըզ- մեզ Մեծ : Սարգիս էջօ, Ասլանեան որ քաղաքիս Հայ հա- տարակութեան կարեւորագոյն անդամոց մին է աղջեցիկ : գործունեայ եւ ուսումնասէր :

Կը խոստանամ յառաջիկայ առթիւ տեղւոյս ազա- դային վայժառանսց, նշանակութեան արժանի առարկայից ինչպէս նսեւ մեր պաշտօնին նկատմամբ վիճակադրական տեղեկութիւններ :

27 Նոյեմբեր 1882

Ամիրոն Գարահիսար

ՄԱՄԱՆ ԴԱՐՅԱՆ

Ն. Ս. ՎԱԼԻՏԵՆՍԿԻ

ՆՈՒԵՐ

Կաղանդի կամ փոքրիկ հաւաքածոյ
Օդտակտր խրատուց եւ գեղեցիկ օրինակաց

Հրատարակեալ

Ծախիւք Նպաստամատոյց ընկերութեան Նոր թաղ
յիւսկիւտար

Կաղանդի առթիւ տղայոց տրուելու յարմար գրքեր մ'է
կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով, Պահճէ դարու Գրա-
վաճառ Պոզոս աղայի խանութը եւ մասնաւորապէս Իւսկիւ-
տար ձեռնարան երկսեռ վարժարանի խորհրդարանը .

Գինն խիստ զիւրամատչելի է եւ կը ծախուի յօդուտ
ի նպաստ ընկերութեան :

— 0 —

ՍԵՊՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՁԴ • ՀԻՒԱՆԳԱՆՈՅԻ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՅ

1883 ՏԱՐԻՈՅ

ԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը պատիւ ու-
նի ծանուցանել Մեծարդոյ հասարակութեան թէ՛ 1883
տարուոյ ընդարձակ օրացոյցը իւրոյս ընծայուած է ի նպաստ
Ազգային Հիւանդանոցի :

Հոգաբարձութիւնը ամեն ջանք ի գործ դրած է ներկայ
տարւոյն ընդարձակ օրացոյցը ձոնացունել զանազան կարեւ-
որ տեղեկութեամբք եւ գիտելուք, ինչպէս որ ընթերցողը
կը տեսնէ բացի համառօտ տարեցոյցէ մը, կը պարունակէ
նաեւ Թուրքիոյ համայն վիճակագիրը, Օսմանեան դեսպանը
եւ հիւպատոսը ի զանազան աշխարհաւորական վիճակագրու-
թիւնք Աւստրիոյ Պէլճիքայի, Բերուի Բորթուկայի, Մեծին
Բրիտանիոյ, Գերմանիոյ, Տանիմարգայի • Չուրցերիոյ, Իտա-
լիոյ, Ճարմանի, Մեքսիկոյի, Միացեալ-Նահանգաց, Յունաս-
տանի, Տուէա-Նորվեկիոյ, Չիլիի, Չինի, Պարսկաստանի,
Պրէշիլիոյ, Ռուսաստանի, Սպանիոյ, Ատորին-Նահանգաց եւ
Ֆրանսայի մի ընդարձակ ժամանագրական պատմութիւն եւ
բեւելի անցից որ կսկսի 1880 յուլիս 1էն մինչեւ 1882 նո-
եմբեր 7, նոր կանոնադիր հեռագրութեանց Թուրքիոյ,
Նեհ (Թարիֆա) հեռագիր միջազգային թիւերու, Եւրոպա-
կան զանազան աղբաց նամակատուք, ժամանակացոյց օտը-
հանդակաց Օսմանեան թղթատարութեանց, Սակագին Եւրո-
պական Տաճկաստանի երկաթուղեաց, ընկերութիւնք շոգե-
շարժ նաւարկութեան, Խըտըվիյէ մասնուտէ, Աւստրոյ-
Հունկար Լոյտ. Մէսսաթըրի-Մարիթիմ, Նաւոզէք Մէսսաթը-
րի-Մարիթիմի շոգենաւուց, Բաքէ էնէ նաւուց ընկերու-
թեան, ցուցակ հեռաւորութեանց միջերկրականի եւ սեաւ
ծովու քաղաքաց, տոկոսաւոր եւ պարգեւաւոր արժէ-
թուղթը գլխաւոր տէրութեանց Եւրոպիոյ, Ս. Փրկչի Ազ-
գային Հիւանդանոցի վիճակագիրը, այլ եւ այլք որ կարի
հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւնք կը պարունակեն, երկու
հանելուկներ զորս լուծողին Արամեան գրատուը յատկա-
ջուցած է քսանական Ֆրանքի Հայերէն կամ Ֆրանսերէն
գրեանք : Յուցակ գլխաւոր ազգաց գրաւորներուն Ֆրանսայի
եւ Թուրքիոյ գրաւորներուն հետ բազմատեալ եւ զանազան
աղբեր :

Կը դառնուի Ազգային Հիւանդանոցի գրասենեակը ի Մեծ
Ծոր խան միջնայարկ թիւ 49, Արամեան տպարանի եւ բո-
լոր գրավաճառաց քով :

Ընդարձակին գինն 3 դահեկան

Պարզին » 1 »

ԿԻՒՍԹԱՎ

Բոլ ար Գօղի սոյն կատարգեկան եւ ծաղրաշարժ վի-
պասնութիւնը որ իմ երաշխաւորութեանս ներքեւ թերթ
առ թերթ կը հրատարակուէր : այժմ ամբողջացած ըլլալով
բոլոր գրավաճառաց քով կը դառնուին եւ կեդրոնատեղին է
Գրատունս :

Նաեւ այս առթիւ կը ծանուցանեմ յարգոյ հասարակու-
թեան թէ յառաջիկայ Կաղանդի համար շատ տեսակ գրքեր
պատրաստուած են :

Միայնգումայն Վենետիկի Վիէնայի եւ Իզմիրի տպա-
րաններէն ելած գրեանք եւս կը դառնուին : Գաւառներէ մեզ
ուղղեալ յանձնարարութիւնք ամենայն ճշգրտութեամբ կը կա-
տարուին :

Յ. Յ. ՁԵՆՃԻՐՃԵԱՆ

Մահմուտ բաշա թիւ 239

— 0 —

Ա. Չ. Գ.

Արտաքին գործոց պաշտօնատան թղթակցութեան սե-
նեկի վաղեմի անդամներէն Յովնանէս էֆէնտի Մարգարե-
եան, որ երբեմն Մանասթըր վիլայէթի թարգմանչութեան
եւ յետոյ Բերայի, Իւսկիւտարի եւ Կ. Պօլսոյ ատեաններուն
մէջ առաջին քննիչ դատաւորութեան եւ երբեմն Անդրիա-
նուպօլսոյ կուսակալութեան մէջ Օրթաքէօյ դատուն ընդ-
հանուր դատախազութեան պաշտօններն վարելով, քսան
տարիէ աւելի Կայսերական բարեխնամ կառավարութեան
յառայած է, այս անգամ ըստ օրինի իրաւագիտական քըն-
նութիւն տուած եւ Արդարութեան պաշտօնատունէն փաս-
տաքանութեան առաջին կարգի վկայականը ստացած ըլլա-
լով, պատիւ ունի ծանուցանել Արդոյ Հասարակութեան որ
ամէն կարգի պատժական եւ առեւտրական գործոց փոխա-
նորդութիւն պիտի ստանձնէ :

Կեդրոնատեղին է Ղալաթա Գիւրէքճիլէր փողոցին մէջ
Ձիվէր պէն խան վերի յարկ 17 թիւ սենեակը :

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅԵՐԱՍԵՐԵՆ ԼԵՁՈՒԻ

Երկասիրեաց Թովմաս Թէրզեան

Ազգային բաղձարդիւն գրագէտ եւ կայսերական վար-
ժարանին դասատու Բ. Թէրզեան էֆէնտի այս անգամ իւր
Անի ոճով Գերականութեան Բ. մասը իւրոյս ընծայած է Աե-
նետիկի Միսիթարեան հարց մաքուր ապագրութեամբ :

Անի ոճն իբրեւ կատարեալ եւ դիւրութեամբ մի թոտ,
ամեն Գաղղիագէտ աղղայներէն ընդունուած ըլլալով, մեր
կողմանէ դուրստ շռայլեւ աւելորդ կը համարուի, եւ կը
հրաւիրեմք զմեծալարգ ստուգիչս եւ զիսկաքողս որ փու-
թան սոյն Բ. մասէն ալ լաւ օգուտներ քաղել :

Կը ծախուի ամեն Հոյ գրավաճառաց քով, զին 6 դա-
հեկան : Կեդրոնատեղին է Միսիթարեան Հարց գրատունը ի
Բէրլէնմպէ քաղաք, Սեդրոս խան :

— 0 —

ԷԿԱՐԱՐ ՀԵՆՏ

Հեղինակ Քսավիյէ Տը Մօնթէքէն հրատարակչ Գա-
լուտ Տէր Յակոբեան տետրը 20 փոյ. ընդ ամենը 80 տետր
պիտի լինի. Բաժանորդ գրուողք միայն 30 դրշ. պիտի վը-
ճարեն Տետրերը լրագրավաճառաց քով ալ կը զանուին :

ԻՄԱՍԳԻՐ—ՏԵՐԵՆ

ԳԵՐՈՐԴ Ե ԱՆՎԱՅԱՆ